

Motion till riksdagen 2009/10:Sf377

av **Lennart Levi (c)**

Rätt till sjukvård även för asylsökande, gömda och papperslösa

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till god vård på lika villkor för asylsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att papperslösa och gömda ska ha rätt till vård på motsvarande villkor som den övriga befolkningen.

2 Motivering

En asylsökande är en utländsk medborgare som tagit sig till Sverige och begärt skydd mot förföljelse, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstolen. Med asyl menas ett uppehållstillstånd som beviljas en utländsk medborgare därför att han eller hon är flykting enligt utlänningslagen.

Och en flykting är en utlänning som har sökt asyl och fått tillstånd att som flykting bosätta sig i Sverige, enligt Genèvekonventionen, FN:s flyktingkonvention från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning. Sverige och ett hundratal andra länder har skrivit under den. Det innebär att Sverige ska pröva varje asylansökan och ge de människor asyl, som är flyktingar enligt konventionen.

Och flyktingar enligt konventionen är personer som har välgrundade skäl att vara rädda för förföljelse på grund av

- ? ras
- ? nationalitet
- ? religiös eller politisk uppfattning
- ? kön
- ? sexuell läggning eller

Fel! Okänt namn på

? tillhörighet till viss samhällsgrupp.

Under årets åtta första månader inkom till Migrationsverket 14 523 asylansökningar. Totalsiffran för år 2008 var 24 353. År 2007 ansökte 36 207 personer om asyl i vårt land.

Enligt vår regeringsform ska ”den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet”.

Från denna rätt är dock ett antal personer i vårt land helt eller delvis undantagna, de ”papperslösa” och ”gömda”.

Ingen vet med säkerhet hur många som är papperslösa eller gömda. Enligt olika skattningar är det fråga om 10 000–35 000 personer. De har inte flyktingstatus. Inte heller har de uppehålls- eller arbetstillstånd i vårt land.

Men de är människor av kött och blod, de har det svårt, och i människokärlekens och solidaritetens namn vore det rimligt att en mer lyckligt lottad majoritet bjöd även dem på det livets nödort som brukar kallas god vård på lika villkor, något som motsvarande grupper faktiskt åtnjuter i ett flertal andra länder i Europa.

Efter hand har delar av alla ovan nämnda kategorier fått denna rätt, nämligen om de är barn, ungdomar eller gravida kvinnor, eller när det är fråga om ”hjälp till omedelbara vårdbehov samt vård som inte kan anstå”, i vissa fall beskriven som ”skador i de fall där en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten”.

Det de däremot inte har rätt till är s.k. planerad sjukvård.

Detta gäller trots att till problembilden hör att många asylsökande, papperslösa och gömda har utsatts och även fortsättningsvis utsätts för fler och större risker att drabbas av ohälsa än den övriga befolkningen.

I sin rapport ”Hälsoförhållanden hos irakier i Malmö” redovisar sociologen Achraf Daryani väsentligt sämre hälsa hos den studerade gruppen än hos befolkningen i stort. Speciellt stora skillnader finns i vad gäller det psykiska välbefinnandet.

Liknande resultat rapporteras av Susanne Sundell Lecerof vid Lunds universitet och av Rebecka Lennartsson, den sistnämnda i en analys av livssituation och reaktioner i väntan på asyl. Denna väntan är enligt Migrationsverket f.n. sju månader.

Den höga förekomsten av psykisk ohälsa hos här aktuella grupper styrks också av data från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och av studier från Solvig Ekblad, Sofie Bäärnhielm, Töres Theorell, Norma Montesino, Göran Roth, Normela Dizdarevicoch och Iwona Gunnarsson.

Många asylsökande, papperslösa och gömda har utsatts för traumatiska upplevelser i samband med krig, konflikter, förföljelser och tortyr, och flertalet lever också i vårt land under starkt marginaliserade förhållanden, med en närmast kronisk pendling mellan hopp och förtvivlan.

Mot bakgrund av det ovan anförda menar jag att vårt samhälle bör visa en förhållandevis liten men hårt pressad grupp människor en rimlig solidaritet

Fel! Okänt namn på

och generositet syftande till att den får samma rätt till god sjukvård på lika villkor som vår övriga befolkning.

Stockholm den 5 oktober 2009

Lennart Levi (c)